

קובץ

באר התורה

מס' 95

בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ח, ושקלים, בס"ת אחד
ועוד ענינים

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

יו"ל

ע"י מכון "יד יוסף"

לעילוי נשמת רבי יוסף מלכא בן עישה ע"ה

*

נשמח לקבל הערות והוספות ותגובות

ולהצטרפות לרשימת התפוצה

ניתן לשלוח ל:

as0583233587@gmail.com

פקס: 036770810

או לת"ד 5161749 בני ברק

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

יוצא לאור

לעילוי נשמת זקנתי הרבנית הצדקנית

מרת עליזה עישה בת לאוני ע"ה

אשת חבר

לזקני מרן הגר"א פורת טהרני שליט"א

נלב"ע כ' שבט תש"פ

לעילוי נשמת האשה הצדקנית אם זקני

מרת עישה אליז בת איזה אביטבול ע"ה

נלב"ע ד' תשרי תשפ"א

ת.נ.צ.ב.ה

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

תוכן הענינים :

- 5..... מה יעשו מניני חצירות שבשבת זו אין להם אלא ספר תורה אחד
- 11..... תשובות הגאון רבי חיים אלעזר שיינברגר שליט"א
- 18..... תשובת הגאון רבי אלחנן פרינץ שליט"א בעמח"ס שו"ת אבני דרך ט"ז חלקים
- 20..... הג"ר ברוך כפיר מבורך דדון שליט"א
- 21..... מכתבו של הרב הראשי לישראל רבי דוד לאו שליט"א
- 23..... תשובת הגאון רבי נחום אייזנשטיין שליט"א מתלמידי מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל
- 25..... תשובת הגאון רבי אליהו שלזינגר שליט"א בעמח"ס שו"ת שואלין ודורשין ושא"ס
- 34..... האם שמתפלל לרפואת גדול הדור או ראש ישיבה או רב, צריך להזכיר את שמו
- 37..... בדברי הרמ"א בסו"ס תרצ"ז וטוב לב משתה תמיד (משלי טו' טז')
- 39..... משנכנס אדר מרבין בשמחה, במה מרבין בשמחה
- 40..... במה הוי שמחה
- 41..... מכתב מאת הגר"א ולר שליט"א לקובץ באר התורה מס' 84

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

מה יעשו מניני חצירות שבשבת זו אין להם אלא ספר תורה אחד

הנה השבת שחל א' אדר בשבת יוצא שהוא גם שבת ר"ח וגם שבת שקוראים בו פרשת שקלים, שהיא הפרשה הראשונה מד' הפרשיות, ומבואר בשו"ע סימן תרפ"ה ס"א, וז"ל: ר"ח אדר הסמוך לניסן שחל להיות בשבת, קורין פרשת שקלים שהיא כי תשא, עד ועשית כיור נחשת. ומפטיר ויכרות יהוידע ומוציאין שלשה ספרים, באחת קורא פרשת השבוע, ובשני של ר"ח, ובשלישי קורא מפטיר בפרשת שקלים עכ"ל, והנה לענין מנין שאין להם רק ב' ס"ת כתב ברמ"א סימן תרס"ט ס"א לענין שמחת תורה שבמקום שאין להם רק שמח"ת קורין בראשונה וזאת הברכה, ובשנייה בראשית, וחוזרים ולוקחים הראשונה לעניינו של יום, וכן עושין כל מקום דבעינן ג' ספרי תורה ואין להם רק שתיים עכ"ל, ויש לדון מה הדין הכא.

ובספר שערי ימי הפורים (עמ' יט אות ו') כתב שאם יש בבית הכנסת רק ס"ת אחד יצטרכו בהכרח לגלול את הספר מקריאה לקריאה, אולם י"א שכדי למעט טירחא דציבורא יש לקרוא פרשת שקלים אחר פרשת השבוע כי הן קרובות זו לזו, ואח"כ יקראו את המפטיר בפרשת ר"ח כדי למעט בגלילת התורה בציבור, ואז יצטרכו להפטיר גם הפטרת שבת ור"ח ואחרים סוברים שיקראו לפי הסדר הרגיל, ואף שיש בזה יותר טירחא דציבורא הצבור ימחלו על כבודם כדי שהקריאה תהיה כסדר, וכן נראה שיש לנוהג למעשה עכ"ד, אולם הכא י"ל דאולי יקל בזה שיקראו כסדר, משום דהכא יש טירחא יתירה כיון שמתפללים בחוץ בלא נוחות, וגם חרף מגבלות הקורונה.

והרב הראשי לישראל רבי דוד לאו שליט"א כתב במכתב מתאריך כ"ח שבט תשפ"א, מה הדין במקומות שנאלצים להתפלל בחוץ בשל נגיף הקורונה ויש להם רק ספר תורה אחד, האם אפשר לשנות ממה שנוהגים בכל פעם שר"ח אדר שחל בשבת וקוראים לאחר פרשת השבוע את הקריאה של ר"ח ולאחריה למפטיר פרשת שקלים, האם ניתן לשנות לאחר פרשת השבוע את פרשת שקלים, ולאחר מכן יקראו את מפטיר שהיא הקריאה של ר"ח בספר במדבר, כדי שלא יהיה טירחא דציבורא, [ויש להוסיף דשייך בזה גם שיש כמה שפחות זמן התקהלות ושהות ליד הס"ת].

וכתב בזה, שהנה בספר מקראי קודש (חנוכה ופורים) דן האם מכיון של שכל הסיבה שבגללה קוראים קודם את פרשת ראש חודש ואחריה את פרשת שקלים שר"ח תדיר והוא קודם לשקלים שאינו תדיר אלא חל פעם בשנה, אבל כשיש ספר תורה אחד ונאלצים לגול את הספר ותכ"ד מדלגים על שקלים, האם הדין שאין מעבירין על מצוות נדחה מפני מעלת תדיר וע"כ יש להקדים את פרשת ר"ח, והביא שם שכתב, דהא קימ"ל דצריך להקדים כשלא חל פרשת שקלים בפרשת תצוה משא"כ כשחל ר"ח אדר בפרשת תצוה וכי סליק בפרשת השבוע נמצא עומד בפרשת שקלים הרי יש כאן הדין דאין מעבירין על המצוות, ואי משום דשל ר"ח תדיר, הנה מדברי התוס' (יומא דף לג ע"א

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

בסוף ד"ה אין מעבירין משמע, דהיכא דפגע בשאינו תדיר ברישא לא אמרינן תדיר קודם, דאין מעבירין על מצוות עדיף, וא"כ בנ"ד עליו להקדים פרשת שקלים ברישא וליכא הכירא ולכן צריכים לכופלה כדי שיהיה לשם פרשת שקלים, ויעו"ש שהביא עוד מש"כ בהערות שם נכדו של הגרצ"פ פראנק זצ"ל שכתב להביא מש"כ בשו"ת נודע ביהודה (תנינא או"ח סימן יא) שנשאל מה הדין היכא שבטעות התחילו לקרוא פרשת שקלים, וכתב שם שיסיימו את פרשת שקלים כי לסיים פרשה זה דוחה את דין תדיר, ומשמע שבספר אחד יש את הדין דאין מעבירין אל המצוות יעו"ש עוד מש"כ לחלק בג' קריאות דאין לומר דאין מעבירין דוחה תדיר יעו"ש.

והסיק שם הגר"ד לאו בזה"ל: אבל עכ"פ למדנו שבמקום שאין אפשרות למצוא ספר תורה נוסף ואי נוחות התפילה בחצר (כשגם מז האויר לא מקל על המתפללים) יוצרת טירחא דציבורא גדולה להמתין בחוץ עד שיגללו את הספר הלוח ושוב, בשנה זו במקומות הללו, אפשר להקל ולקרוא את פרשת שקלים כעולה שביעי, מיד אחרי פרשת השבוע ואילו את הקריאה לר"ח יקראו לאחר מכן ויפטירו בהפטרות שבת ר"ח עכ"ד, ולא הבנתי מהיכן למד דבכה"ג יש דין אין מעבירין, ולא ציין לזה שום מקור.

אולם לענ"ד אכתי יש לדון לדינא האם יש להקדים פרשת שקלים, כיון דיש אומרים שקריאתה מדאורייתא, דהנה אף שבשו"ע ובב"י סימן תרפה מבואר שהוא אינו מדאורייתא, מ"מ מרן החיד"א בספרו יעיר אוזן (מערכת ק' אות יב) כתב להוכיח מדברי התוס' ישנים כת"י (פ"ב דברכות) דאפשר שגם פרשת שקלים ופרשת החודש הוי דאורייתא, יעו"ש, ובס' פתח עינים שם כתב שראה כצ"ע תוס' ישנים כל מסכת ברכות שיכול להיות שהוא מה"ת, ובס' גינת ורדים (כלל א' סוף סימן לו) כתב בזה, איברא דהכי מרגלא בפומייהו דרבנן דקריאת ד' פרשיות הללו ד' פרשיות הללו הן מה"ת, ואנכי לא ידעתח היכן מצוה זו כתובה בתורה, ולכן נראה דאף דקרי להו מה"ת מדרבנן הן, אלא דאסמכינהו אקראי, ע"כ הא מיהא ראוי להחמיר בקריאתם יעו"ש, וע"ע עוד בשו"ת דברי יציב (חאו"ח סימן רפח) שכתב, שבכל השנה מצות קריאת התורה היא רק בשמיעה, וכדמשמע מדברי המג"א (סימן ב' סק"ו) משא"כ בד' פרשיות שהחויב הוא באמירתם ע"ש. וא"כ י"ל דכיון דהוא מדאורייתא א"כ י"ל דלכן הוא יוקדם, אבל למעשה לא חזינן כן דאמירנן תדיר קודם, וגם דמרן הב"י פסק דהוא מדרבנן.

ומ"מ בעיקר אין דין מעבירין על המצוות, הנה השבוע נשאלתי מאת ידידי הג"ר בנימין ראובן שלזינגר שליט"א בזה"ל: בדין אין מעבירין על המצוות בהוצאת ב' ספרי תורה. הנה הורה לנו אותו זקן, הגר"נ קרליץ זצ"ל שאין חשש דאין מעבירין על המצוות כשיש ב' ספרי תורה ומוציא את הספר תורה האחורי. הובא בשמו בס' יד בקריאת התורה. ולא ביאר את טעמו בזה. ולכאור' טעמא בעי, דמאי שנא מנרות חנוכה דכתב הרמ"א שיעמוד ליד הנר שבו מדליק היום משום אין מעבירין על המצוות. ואציע בכאן את מה שי"ל בזה, דאין זה מצוה להוציא את הס"ת, ולכך אין בזה את דיני הקדימה]. ובאם יש בזה

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

הוספה וכדו' אשמח עד מאד לדעת. ע"כ לשון שאלתו. וכתבנו לו, הנה י"ל דאין שייך בו האי איסורא, דהנה מצינו בתוס' ביומא דף לג ע"א בד"ה אין, שכתבו, דהיכא דעבדינן אלא חדא מצוה אין מחוייב לעשות מה שבאה לידו ראשונה, שהקשו אהא דאמרין בגמ' בזבחים דף מז ע"ב שירי דמים הפנימיים שהזה ממנו על בין הבדים והפירות היו נשפכים על יסוד מערבי של מזבח העולה ויליף לה מדכתיב אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אוהל מועד ויסוד מערבי הוא נגד פתח אהל מעד והקשו למה לי קר תיפוק ליה דאין מעבירין על המצוות דכיון שיצא מן ההיכל שהיה במערב היה פוגע תחילה ביסוד מערבי של מזבח החיצון, ותרצו, דלא שייכי אין מעבירין על המצוות אלא היכי דבעי למיעבד תרועה דאז יש להקדים האי דפגע ביה ברישא אבל היכי דלא עבדינן אלא חד לא גמרינן מיניה וכו' יעו"ש, הרי לן דבחדא מצוה ליכא כלל האי איסורא. אלא דבמג"א סימן קמז סק"א כתב שאין דבריו מוכרחים כ"כ יעו"ש, וכן נראה מדברי הגליון הש"ס לרע"א יעו"ש, וראה עוד בברכ"י (סימן כה סק"ג) שכתב שאף בחד מצוה אין להעביר על המצוה יעו"ש. וע"ע בשו"ת דברי מנחם עמ' שלב מה שדן בזה, שהא דעיקר המצוה היא הקריאה והכא הולך עתה ליקח הס"ת כדי לקרות בו, ומבואר בתוס' ישנים ביומא דף לא ע"ב בד"ה אפילו דהיכא דמחוסר מעשה לא שייך בו האי דינא דאין מעבירין על המצוות מהא דאיתא בגמ' דסידור שני גזרי עצים קודם לדישון מזבח הפנימי כיון דמכשיר עדף יעו"ש, וכן י"ל ע"פ מש"כ בשו"ת דברי מליכאל (ח"א או"ח סימן ט) שלא שייך האי דינא אין מעבירין על המצוות אלא עם המצוה מזומנת עליו לעשותה יעו"ש. וע"ע בס' בירורי חיים ח"ב עמ' ריז מש"כ בזה. וכן נראה לחלק בחשוקי חמד עמ"ס מגילה עמ' שפו, שבס"ת לא חשיב אין מעבירין כי אין זה רק הכשרת מצוה ואינה מגוף המצוה עצמה. וע"ע בזה עוד בקובץ קול התורה חלק מא עמ' קכב, ובקובץ בית אהרן וישראל חלק פח עמ' קו יעו"ש. והארכנו לו בזה, ובעזה"י ידפס בקרוב בפנ"ע, ומ"מ מכ"ז למדנו דאין דין אין מעבירין היכא שאינו הולך להשתמש בזה עתה, אבל הכא לכאורה סו"ס איכא בהא אין מעבירין, וא"כ נפקא לדינא שיהיה אפשר להקל בזה.

אולם שר התורה מרן הגאון רבי אשר וייס שליט"א במנחת אשר (משפטים תשפ"א) נשאל בזה ג"כ, וכתב, בזה, דלענ"ד אין לשנות מן ההלכה וממה שנוהגין כאשר יש ג' ספרי תורה, אלא אף שאין בידם אלא ספר אחד יש להקדים של ר"ח לשקלים, וכתב, שכלאורה יש להקדים את הקריאה של שקלים מטעם דאין מעבירין על המצוות, אבל כתב שבשאלה זו נחלקו גדולי הדורות, בשערי אפרים להגרא"ז מרגליות (פ"ח סוף סעיף עה) כתב, דאף אם יש לציבור רק ס"ת אחד אין לשנות את הסדר, אבל האדר"ת בספרו עובר אורח (סימן ג) כתב שבכה"ג מקדימים של ר"ח לשל שקלים משום שאין מעבירין על המצוות.

וכתב שם, שהרי יש לדון דהנה ההלכה של תדיר קודם לשאינו תדיר איתא בגמ' בהוריות דף יב ע"ב וכתב שיש אומרים שהוא מדאורייתא אבל בשו"ת הרדב"ז (ח"א סימן תקכט)

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

כתב דרשה זו אינה אלא אסמכתא ודין דרבנן הוא וכן כתב מהר"י אלגאזי בס' ארעא דרבנן (כלל א' אות א') יעו"ש, וכתב דלכאורה נראה דיש להקדים את התדיר, אבל כתב שבשאלה זו נח' הרמ"א וה"ז, שהרמ"א בסימן תרפ"ד ס"ג כתב לגבי שבת חנוכה שחל בר"ח שקורא של ר"ח לפני קריאה דחנוכה משום דתדיר קודם לשאינו תדיר, ואם טעה והתחיל לקרות בשל חנוכה צריך להפסיק לקרות בשל ר"ח, הרי דדעת הרמ"א דיש להפסיק משום תדיר, אולם בט"ז שם סק"ד חולק ע"ז דאין מעבירין, [והיינו כמ"ש לעיל משו"ת נודע ביהודה] יעו"ש עוד שדן ראה מדברי השו"ע, ואח"כ כתב לדון דיש לדון בגדרי טירחא דציבורא, האם מה"ת הוא שחיישינן לה או שמא אין זה אלא מדרבנן, ובשו"ת מכתב לחזקיהו לבלע השד"ח (ריש סימן ט) כתב להביא מהשלמי ציבור דהוי מה"ת והשד"ח נקט דהוי דרבנן יעו"ש.

וכתב שם דהנה ביומא (ע' ע"ב) אמרו שכהן גדול ביום הכיפורים היה קורא חלק מן הקריאות בעל פה כדי שלא להטריח על הציבור בגלילת הס"ת, דאין גוללין ס"ת בציבור. והקשה המגן אברהם (סימן קמ"ד סק"ז) על המבואר בשו"ע (שם ס"ג) דאם אין לציבור אלא ס"ת אחד, בשבת שקוראים בשתי פרשיות שונות, גוללין את הס"ת ואין קוראים בעל פה, ולמה אין חוששין לדברי הגמ' ביומא. וכתב דמסתמא הציבור מוחל על כבודו, משא"כ בכה"ג ביוה"כ שהיה במעמד כל ישראל, וכל ישראל אינו מוחל על כבודו, עי"ש. ואי בדידי תלי', נראה דבאמת אין לעבור על שום מצוה ואין לבטל שום הלכה משום טרחה דציבורא, דכבוד התורה וכבוד השכינה עדיף, וכולכם חייבים בכבודי, ושאני כה"ג ביוה"כ דכך תיקנו חכמים מעיקרא, אבל במקום שלא תיקנו אין לבטל שום הלכה משום טרחה דציבורא, ולמיעוט זכרוני לא מצינו בשום מקום בש"ס ופוסקים שדוחים מצוה או עוברים על הלכה ברורה משום טרחה דציבורא. ומשו"כ נראה דאף ציבור שאין להם אלא ס"ת אחד לא ישנו מן ההלכה הברורה והמסורה שקורין של ר"ח לפני שקלים משום דתדיר קודם, ואין לחשוש לטרחה דציבורא.

ונראה עוד לפי המבואר במגן אברהם הנ"ל דלעולם יש להניח שהציבור מוחל על כבודו, כדי לקיים דברי חכמים ולנהוג ראוי, ועין עוד שם בשו"ת מכתב לחזקיהו, שהביא בזה עוד מקורות, ואף אני הקטן הארכת בזה. סו"ד בכל הנוגע לקיום ההלכה והמנהג יש להניח שהציבור מוחל על כבודו, ואין לחשוש לטירחא דציבורא. וראיתי באגרות משה (או"ח ח"ד סימן צ"ט) שתמה על הנוהגים לברך על הלולב בבוקר לפני התפלה, דהלא התפלה תדיר היא ויש להקדימה למצות לולב, וכתב דשמא חוששין לטרחה דציבורא כאשר כולם ימתינו לברך על לולביהם לפני הלל בסוכה, אך תימה לבטל מה שמבואר שתדיר קודם משום טרחה דציבורא, ודבריו הם כמסקנת דברינו.

ובאופן כללי נבין מה שיעור וגבול יש בטרחה דציבורא, ומ קור מבוכתי במה דמבואר בבית יוסף (רי"ס קל"ט) דאף דקיי"ל כר' יהודה (מגילה ל"ב ע"א) דאין צריך לגלול את הס"ת בשעה שמברך עליו ולא כשיטת ר' מאיר החושש שמא יחשבו שקורא

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

את הברכה מתוך הכתב, דכו"ע ידעי שאין הברכות כתובות בס"ת, אין זה אלא בברכה ראשונה שלפני הקריאה משום טרחה דציבורא, אבל בברכה אחרונה שלאחר הקריאה שאין בה טרחה דציבורא באמת צריך לגלול, וכ"ה בשו"ע (שם ס"ד). הרי דמשום טרחה דציבורא אין גוללין את הס"ת בשעת הברכה הראשונה, והרי מדובר ברגע כמימרא ממש ובחלקיק של שניה, ואעפ"כ חששו לטרחה דציבורא. ובהכרח צ"ל דבאמת אין בזה שיעור וגבול. אלא שמטבען והרגלם של בני אדם שיש מהם קצרי רוח שיתרעמו על שמטריחים עליהם אף בזמן מועט ביותר, ובכל ציבור ישנם כאלה.

ועוד יש לעיין שאין גוללין ס"ת בציבור ומשום כך יש להוציא שני ספרי תורה, ואם נבחן ונתבונן בדברים, יתברר לנו שלהעלות שני בני אדם להגבהה וגלילה, ולהגביה ולגלול יקח יותר זמן מאשר לגלול את הס"ת ממקום למקום, ובעיני ראיתי ומצאתי שלגלול ס"ת מלעיני כל ישראל לבראשית ברא לא לוקח אלא כשלש דקות, ובכל שבת שבו מוציאים שנים או שלשה ס"ת אין הגלילה אלא דקה או דקותיים, ולהגביה ולגלול שני ס"ת ידרוש יותר זמן, אך דרכן של בני"א שלא יתרעמו על ההגבהה והגלילה שהורגלו בכך, משא"כ בגלילת הס"ת ממקום למקום. ובאמת הדבר פלאי. ומשו"כ תמה אני מה שהביא הגרי"מ טקוצינסקי בלוח א"י (מודפס בספר תורת רבי שמואל סלנט ח"א עמוד ק"ו) שהגר"ש סלנט רבה של ירושלים נהג בשבת שקלים לא להוציא אלא ס"ת אחד וגללו ממשפטים לפרשת כי תשא כיון שקרובים הם, ובזמן מועט כ"כ אין טרחה דציבורא, וקדם לו רבינו נתן אדלר כמובא בספר נחל אשכול (ח"ב הל' סדר פרשיות עמוד 66). ואין זה מנהג העולם, וביאור הדברים נראה כנ"ל דאף בזמן מועט ביותר חששו לטרחה דציבורא.

ונראה עוד טעם שלא לשנות מן ההלכה והמנהג, דהנה כתבו גדולי האחרונים דאם בטעות קראו את של שקלים לפני של ר"ח יש להפטיר בהפטרה דר"ח "השמים כסא"י ולא בהפטרה של שקלים "ויכרות יהושע". כך כתבו הנודע ביהודה (מהדו"ת או"ח סימן י"א), החיי אדם (כלל קנ"ד סמ"א), שערי אפרים (פ"ח ספ"ב), משנ"ב (תרפ"ה סק"ה) וכף החיים (שם סקי"ד). וכיון שלכתחלה ודאי ראוי לקרוא ההפטרה שתיקנו חכמים יש בזה טעם נוסף לקרוא את פרשת שקלים בסוף. ואגב יש להעיר דלגבי שבת חנוכה נחלקו בזה האחרונים, אם בטעות הקדימו של ר"ח לחנוכה אם מפטירין בשל ר"ח, והפרמ"ג (תרפ"ז מש"ז סק"ד) כתב דאף אם קרא של ר"ח באחרונה יפטיר ב"רני ושמחי" ההפטרה דחנוכה, ובשערי אפרים (שם סע"ו) בפתחי שערים פקפק בדבריו, אך מ"מ נקט עיקר כדברי הפמ"ג. ולכאורה סתר דבריו מספ"ב לגבי שבת שקלים. אך באמת ביארו שם דשאני שבת חנוכה דמשום פרסומי ניסא יש להפטיר בהפטרה דחנוכה, עי"ש. ודוק בזה כי קצרתי. סוף דבר מסקנא דמילתא, אף ציבור שאין לו אלא ס"ת אחד קוראים בו של ר"ח לפני הקריאה של פרשת שקלים. עכ"ד מרן הגר"א וייס שליט"א.

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

וכן כתב לי הגאון רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א כתב בזה"ל: תדיר ושאינו תדיר קודם עכ"ד. [וציין לן עוד מש"כ לענין אם יש ב' ס"ת, בשני קוראים קריאת ראש חודש, וחוזרים ופותחים את הספר הראשון לקריאת שקלים (רמ"א תרס"ט). והעיר ידי"נ הרה"ג ר' אליעזר שטרנפלד שליט"א עפ"י הביה"ל שם, דהיינו דווקא אם הספיקו לגלול את הראשון לפרשת שקלים, ואם לאו יקראו בספר השני גם את שקלים]. וכה"ג כתב לי הרב מרדכי ציון שליט"א מח"ס שו"ת השואל ד"ח, שאין לנהוג כן, וז"ל: לא נראה לי, הרי ההפטרות צריכה להיות קשורה למפטיר עכ"ד. וכן כתב לי הגאון רבי בנימין חותה שליט"א בזה"ל: לא נראה עכ"ד. וכן כתב לי הגאון רבי יצחק ישעיה וויס שליט"א וז"ל: שמעתי כעת שיעור של בן דודי הגאון רבי אשר וייס שליט"א שהוכיח שאין לשנות, ודלא כמו שראיתי פסק אחר. – ופשוט הוא שבן דודי צודק עכ"ד. וכן כתב לי הגר"ג הכהן רבינוביץ שליט"א שכן הוא דעת הגאון רבי חיים אלעזר שיינברגר שליט"א וצרפנו פסקו, בהמשך הדברים, וכן דעת הגר"א פרינץ שליט"א, וכפי שכתב לן, ולהלן צירפתי מכתבו אלי.

וכן כתב לי הגאון רבי אליהו שלזינגר שליט"א בעמח"ס שו"ת שואלין ודורשין, ורב שכונת גילה, בעיה"ק ירושלים תובב"א, וז"ל: יש כאן שאלה נוספת שאין מעבירין על המצוות, כי מפרשת השבוע ידלג על פ' כי תשא לפ' פנחס ושוב יחזור לפ' כי תשא, אבל הם אמרו והם אמרו, ובודאי שאין לשנות כלל ועיקר, ובפרט שיהיה מזה נפק"מ להפארה שיצטרכו לשנות להפטרות ר"ח ולא יפטירו בפ' שקלים שבזה מסיימים, ורק אם טעו אכן מפטירין בשל ר"ח, אבל לכתחילה בודאי שאין לשנות ממה שקבעו חז"ל, והם ידעו מה זה טירחא דציבורא ע"כ מכתבו אלי.

ומ"מ לענין מנין חצרות שיש להם הרבה ס"ת, מ"מ ראיתי שכתב בזה הגאון רבי נחום איזנשטיין שליט"א והו"ד בגליון אספקלריא (עמ' 332 עמ' 56) שמנינים קורונה שעושים בחוץ א"א לטלטל יותר מס"ת אחד, כי עדיף למעט בכ"ז, וכן נראה לדינא, שהרי סו"ס הפוסקים דנו בכ"ז, וראה עוד מש"כ בס' שערי יוסף בהל' נגיף הקורונה ח"א ע"ש. אלא דלענ"ד נראה דהיכא שהמניני חצירות הוי כבית הכנסת ממש וגם צמוד לבית הכנסת, בכה"ג יש להקל.

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

תשובות הגאון רבי חיים אלעזר שיינברגר שליט"א

בס"ד

לכבוד הרה"ג המפואר מחבר חיבורים מחוכמים ה"ה רבי גמליאל בן ידידי הרה"ג רבי אלחנן נכד למורי ורבי הגאון הגדול רבי לוי רבינוביץ זצ"ל - אחדשה"ט כראוי וכיאות - ענין שאלתכם כדלהלן - השנה ראש חודש אדר יוצא בשבת קודש פרשת משפטים באותה שבת מוציאים 3 ספרים הראשון לפרשת משפטים השניה לפרשת קרבנות ראש חודש הנמצא בתורה בפרשת פנחס שבספר במדבר והשלישית בפרשת שקלים הנמצא בפרשת כי תשא שבספר שמות המפטיר קורא בהפטרת שקלים לפי הספר האחרון - מניין קורונה מצומצם שיש ברשותו ספר אחד בלבד כשמתחיל לגלול לחומש במדבר עובר במסלול הגלילה על פרשת שקלים הנמצא בכי תשא השאלה היא אולי משום הכלל שאין מעבירין על המצוות וגם משום טירחא דציבורא יקדימו קודם את פרשת שקלים ולאחר מכן את קריאת ראש חודש ואז כמובן יפטירו ב "השמים כסאי" או אולי הכלל של תדיר גובר ואין לשנות ?

תשובה - ראשית - כשחל ר"ח אדר בחול וקורים פרשת שקלים בשבת הסמוך לר"ח אדר מצאנו לב' גדולי הדור שלא היו מוציאים רק ספר אחד בפרשת שקלים דהיינו רק לפרשת השבוע או כשחל במשפטים או בתרומה ע"י בנחל אשכול שעל האשכול חלק ב' דף ס"ו שהביא שבבית מדרשו של רבי נתן אדלר זצ"ל נהגו כך וכן הובא בלוח א"י [טוקצינסקי] שנהגו בבית מדרשו של רבי שמואל סלאנט זצ"ל וכתבו הטעם בזה כיון שנוח יותר לגלול מפרשת השבוע לפרשת שקלים שהוא בכי תשא מלהוציא ס"ת אחרת והוי טירחא דציבורא פחות מלהוציא עוד ס"ת [ע"י ר"ן במגילה דף כ"ט ובריטב"א ובעוד ראשונים שכתבו בהאי טעמא שמוציאים ג' ס"ת ולא אחת כיון שיצטרכו לגלול הס"ת ואין גוללין ס"ת בציבור משום כבוד הציבור כיומא ס"ט ונפסק בשו"ע או"ח סי' קמ"ד סעיף ג'] ולא כתבו מטעם אין מעבירין על המצוות [ומלבד זה קשה בזה מנהגם משבת ר"ח תמוז שמוציאים ב' ס"ת אף שקוראים בפרשת השבוע פרשת חוקת ואין הרבה לגלול עד פרשת פינחס ולא נהגו כך גם בבית מדרשם של הנ"ל וצ"ע] וע"כ כפי שנבאר להלן דס"ל לרוב הפוסקים שתדיר קודם לאין מעבירין - וע"כ הוא כך שאם מטעם אין מעבירין הרי היו צריכים לכתוב שהוא מדינא ולא מטעם טירחא דציבורא אלא מדינא דקדימה - וגם כיון שלא כתבו זאת בר"ח אדר שחל בשבת ולכאורה אם מטעם אין מעבירין היו צריכים גם בר"ח שחל בשבת לחלק ולומר שאם יש ס"ת אחת יש לקרוא של שקלים קודם בשל ר"ח וזה הרי גם לא חילקו בשו"ע ובפוסקים כך וע"כ או שאין בזה משום אין מעבירין או שתדיר קודם לאין מעבירין וכפי שנבאר להלן בס"ד - וכשיש להם יותר מס"ת אחת

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

בשבת שחל ר"ח אדר הרי ברור שאין גוללין כיון שממילא צריכים להוציא של ר"ח וא"כ יותר טוב לקרוא בספר שלישי מלגלול ראשונה לפרשת שקלים משום טירחא דציבורא וכפי שכתבו באמת הפוסקים שאם יש רק ב' ס"ת יש לגלול הראשונה לפרשת שקלים בעת שקוראים בפרשת ר"ח כדי שיהא פחות טירחא דציבורא - אך היו צריכים לכתוב ולחלק שכשיש ס"ת אחת צריכים לקרוא בשל שקלים קודם - ומסתימת לשונם משמע סתמו כפירושם שגם כשיש ס"ת אחת קוראים קודם בשל ר"ח מטעם אין מעבירין על המצוות - [ואף שיש דס"ל כך שבס"ת אחת קוראים בשל שקלים קודם וכפי שנביא להלן באדר"ת מפורש כך אבל לרוב הפוסקים דס"ל שלהלכה תדיר קודם לאין מעבירין גם בס"ת אחת הדין הוא כך] אך יבואר כדלהלן -

וגם יבואר מה שכתבו הפוסקים [עי' ממ"ב להלן] בטעם דרק אם ברכו על של שקלים יסיימו בשל שקלים אבל אם עדיין לא ברכו על של שקלים יש לגלול בשל ר"ח מטעם שאין דין פגם בס"ת כיון שיקראו אח"כ בשל ר"ח -

והארכתי בעבר בשאלה אחרת שהוציאו ס"ת בתענית אסתר אותה ס"ת שהיתה מגוללת לפרשת השבוע והיה ס"ת מוכן בארון הקודש לקריאת ויחל האם להוציא אותה של ויחל ולהכניס אותו של פרשת השבוע בחזרה והארכתי שם בכל הטעמים בזה א. משום אין מעבירין ב. משופ פגם של ס"ת ג. משום טירחא דציבורא - והבאתי שם דברי תוס' במגילה דף ו' לגבי אין מעבירין על המצוות במצוה אחת וגם דברי המ"א בסי' כ"ה לגבי תפילין שעדיין מכוסה - וכאן א"א לדון מטעם שהיא מכוסה כיון שכשגוללין לשל ר"ח הרי עוברים במגולה לפרשת שקלים - ולכן אוסיף לבאר כאן שאף להני דסברי שבמגולה יש בה משום אין מעבירין על המצוה אבל כאם ההלכה היא שתדיר דוחה האי דינא של אין מעבירין על המצוות לרוב הפוסקים וכך נהגו גם ואין אחר המנהג כלום -

דהנה מחלוקת עניפה היא אם תדיר קודם לאין מעבירין או אין מעבירין קודם לתדיר ולא אציין בזה כי יש בזה מתוס' ושאר ראשונים ועד האחרונים -

א. בכללות האם תדיר קודם דוחה האי דינא דאין מעבירין או דאין מעבירין דוחה האי דינא דתדיר קודם

ב. באם שייך אין מעבירין במצוה אחת -

ג. האם אין מעבירין על המצוות בקריה"ת היינו כשהתחילו לקרות אבל כל זמן שלא התחילו לקרות אף שהס"ת לפנינו אין בזה האי דינא דאין מעבירין

ד. ובכללות האם דבר שהוא מכוסה כתפילין וס"ת גם בזה יש האי דינא של אין מעבירין הרי הבאתי שם בתשובה הנ"ל מהמחבר בסי' כ"ה סעיף א' שמשמע

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

שגם כשהוא מכוסה יש בה משום אין מעבירין על המצוות והמ"א שם חולק עליו

-

ה. אך כאן גם אם נאמר שיש דין מעבירין על המצוות גם במכוסה אבל השאלה היא האם תדיר קודם לאין מעבירין או אין מעבירין קודם -

והנה לא אביא כן כל מחלוקת הראשונים והאחרונים בדינא דאין מעבירין על המצוה האם הוא קודם לתדיר - וגם בהאי דינא של ד' פרשיות אביא רק מהשו"ע ונו"כ שכיון שנפסק בשו"ע ונו"כ הרי כך הוא הדין -

והנה בסי' תרפ"ד סעיף ג' איתא ר"ח טבת שחל בשבת מוציאין ג' ס"ת באחת קוראים פרשת השבוע ובשניה של ר"ח ובג' של חנוכה - ועי' שם ברמ"א שאם התחילו לקרוא בשל חנוכה צריך להפסיק ולקרוא בשל ר"ח ואח"כ של חנוכה ומקורו מהאבודרהם ועי' שם בטו"ז ס"ק ד' שהאריך בזה והביא דמ"ש אבודרהם הוא נגד תלמודא דידן ושבעל סמיכת חכמים הודה לו בזה [ועי' בפתחי שערים על השערי ארים שער ח' סעיף ע"ב אות מ"ז שתמה על הטו"ז שהרי יש ירושלמי מפורש במסכת מעשר שני כדברי האבודרהם] וחולק על האבודרהם והרמ"א ופסק שאין מעבירין על המצוות דוחה האי כללא דתדיר קודם וגומר של חנוכה ואח"כ קורא בשל ר"ח וכן פסק שם הנתיב חיים וכן מסיק המ"ב שם ס"ק י"ז ובביה"ל שם ד"ה ואם טעה וכו' - אך המ"ב מסיק שם שרק אם ברכו על התורה נקרא התחלה ומבאר שם המ"ב שאין בזה משום פגם ס"ת כיון שיקראו בה אח"כ אך לא ביאר מפני מה אין בזה משום אין מעבירין על המצוות ואף שהמ"א שם ס"ק ה' פסק כהרמ"א שכתב אע"ג דאין מעבירין על המצוות הכא מעכבות כמו בתפילין של יד לשל ראש - [ועי' בשערי אפרים שער ח' סעיף ס"ז לגבי שמח"ת שאף שפרשת בראשית הינו רק מנהג או מטעם לנעוץ סופו ותחילתו או משום קטרוג השטן אעפ"כ אף שטעו ופתחו של מפטיר קודם וכבר עלה יש לגלול של מפטיר להביא של בראשית קודם כדי להסמיך סוף התורה לראשיתה] אך בסי' ק"מ ס"ק ד' משמעות המ"א כדברי הטו"ז בזה - וכבר העיר בזה הדגו"מ בשו"ע שם וציין לדברי המ"א בסי' ק"מ שפסק אחרת ממה שפסק כאן ועי' בבגדי ישע סי' תרפ"ד ס"ק ה' שהביא גם המ"א דסי' ק"מ וכתב שסותר עצמו ומסיק שאין לנו להלכה אלא כדברי המ"א בסי' ק"מ [ולא הבנתי דבריו כי בפשטות הרי כיון שהמ"א בסי' תרפ"ד הינו בתראי וא"כ אם סותר דבריו להא דסי' ק"מ הרי צריכים אני לפסוק כדבריו האחרונים בסי' תרפ"ד וצ"ע] -

והנה אף שאיתא בשו"ת נוב"י מהדו"ת או"ח סי' י"א (הובא בהגהות רע"א על שו"ע סי' תרפ"ה) בגוונא שטעו וגללו הס"ת של פרשת שקלים קודם לשל ר"ח ובירכו עה"ת וכתב שאף להרמ"א והאבודרהם הנ"ל שר"ח טבת שחל בשבת שמפסיקין מחנוכה וקראים בשל ר"ח היינו דוקא בחנוכה אבל בפרשת שקלים מודים שגומרים בשל שקלים ואח"כ קוראים בשל ר"ח [ועי' להלן מה שנבאר מה שכתב לך גבי הפטרה האם קוראים של ר"ח

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

או של שקלים] ולכאורה לפי דבריו יוצא שאין מעבירין קודם לתדיר? אך למעשה הנוב"י מיירי שכבר בירכו ולא כשרק גללו ס"ת של שקלים עי' בשו"ת שיבת ציון [לבנו של בנוב"י] שהקשו לו על דברי אביו ממה שכתב שזה לכו"ע מדברי הברכ"י בספרו לדוד אמת וכן הוא גם בברכ"י שר"ח ניסן שחל בשבת שגללו למקום של החודש קודם לשל ר"ח והעולה לא רצה לברך ופסקו הרבה פוסקים דשפיר עבד שלא רצה לברך ומ"ש הפוסקים שיגמור פרשת החודש היינו שכבר בירך (ודרך אגב שם כתב כל החשש הוא מחמת אין גוללין ס"ת בציבור משום טירחא וכתב שימחלו על כבודם אך נראה שלא חשש מטעם אין מעבירין) וכתב בנו של הנוב"י כמה ביאורים בדברי אביו ואחד מהם שם"ש אביו היינו שהאבודרהם ורהמ"א יודו לזה אך לא כתב שאין פוסקים שפוסקים אחרת ולא ראה דברי הלאדוד אמת [וכנראה גם הברכ"י לא ראה] ועוד מבאר שם שאביו מיירי רק שכבר בירך והאמת הוא כנ"ל שכן כתוב באמת בברכ"י שמחלק בין בירך או לא בירך דהיינו שכל השאלה היא על הרבכה לבטלה ולא על דינא הי קדים תדיר או אין מעבירין] והיינו היוצא מהנ"ל גם שתדיר קודם דאין מעבירין בלא בירך ודוק - וא"כ גם כשיש ס"ת אחת הדין הוא שמקדימים של ר"ח קודם לשל שקלים ותדיר דוחה האי דינא דאין מעבירין - וגם בשערי אפרים שער ח' סעיף ס"ו כתב ביש להם רק ס"ת אחת בשמח"ת שאחרי שראו וזאת הברכה יגללוהו לבראשית ואח"כ למפטיר - ועי' שם בפתחי שערים שאף שבשלמי חגיגה כתב שביש ס"ת אחת יגללוהו קודם למפטיר היינו כיון שיש טורח ציבור לגוללו לתחילתו וגם משום שהתיקו יששכר הבין בדעת הטור שיש לקרוא של מפטיר תחילה כיון שיש טורח ציבור ואעפ"כ מסיק השערי אפרים בפתחי שערים שם שנראה לו שלא כדעת הש"ח אלא הציבור יוותרו על כבודם שלא לשנות מהמנהג והיינו שגם במנהג ולא מעיקר הדין אין לשנות ואין לחשוש להאי דאין מעבירין על המצוות כיון דתדיר קודם והיוצא מדבריו שגם להש"ח טעמנו משום כבוד הציבור ולא משום אין מעבירין וכו' - ובסעיף ס"ז כתב גם כשיש כמה ס"ת וטעו ופתחו של מפטיר קודם יגללוהו בחזרה ויביאו של בראשית ורק כשכבר בירכו אזי יגמור של מפטיר קודם בראשית - ועי' שם מה שהביא הפתחי שערים מה שכתב בשלמי חגיגה שאף שבשל חנוכה מפסיקין כאן מיירי כשכבר בירכו שלא יהא ברכה לבטלה - והיינו שמשום אין מעבירין לא חששו -

ובכללות בפרשת שקלים שאינו חל בשבת כנ"ל שנהגו בבית מדרשו של רבי שמואל סלאנט זצ"ל [וכפי שהובא בלוח א"י (טוקצינסקי)] שלא הוציאו ב' ס"ת [ולפלא שבשו"ע סי' תרפ"ה שאתא שם בסעיף א' לגבי ר"ח אדר שחל בשבת מוציאין ג' ס"ת ובסעיף ב' ובסעיף ג' ובסעיף ד' לגבי שבת שניה ושלישית וחמישית איתא שמוציאים ב' ספרים ובסעיף ה' לגבי ר"ח אדר שחל באמצע השבוע לא כתוב שמוציאין ב' ס"ת אף שמפורש בפוסקים שמוציאין גם שם ב' ספרים עי' בשערי אפרים שער ח' סעיף פ' ועי' עוד בלקט יושר דף 108-109 ובהוצאת מכון ירושלים דף קמ"ו אות ה' שאף שאתא באו"ח - והוא בארחות חיים (לוניל) הלכות קריאת התורה דף נ"ט אות ס"א (כנראה

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

כוונתו (לארחות חיים) שכשחל שקלים בכי תשא חוזר לראש היינו בב' ס"ת וכמו שחל פרשת שקלים בויקהל שמוציאין ב' ס"ת ועי' בטור שכתב שלפי סדרים שלנו אינו יכול לחול שקלים לא בתצוה ולא בכי תשא עי' שם סוף סי' תרפ"ה וכפי ביאור הב"י בדבריו] - וכן איתא בכל בו ובהמחכים ובספר המנהגים ובכל בו סי' כ' ועוד הרבה ראשונים וספרי מנהגים שמוציאים ב' ספרים אף כשחל ר"ח אדר בחול ובמהרי"ץ גיאות סוף הלכות מגילה כתב בטעמא דמילתא כיון שיבואו במקום שאינן סמוכות זו לזו שלא להוציא ב' ספרים לכן גם כשהם סמוכות צריכים להוציא ב' ס"ת אלא כיון שפרשת כי תשא סמוך לפרשת השבוע א"כ טירחא דציבורא פחות לגלול לשקלים מלפתוח ספר חדש ורק בשבת שחל בו ר"ח אדר אז מוציאין ג' ספרים כדברי השו"ע כיון שצריך לקרוא ר"ח שהוא רחוק מפרשת השבוע וא"כ אחרי קריאת ר"ח הוי פחות טירחא דציבורא להביא ס"ת השלישית שמוכן לקריאת פרשת שקלים - אך כנ"ל שם הטעם משום פחות טירחא דציבורא ולא מטעם אין מעבירין על המצוות וא"כ יש לבאר שהמ"ב פסק באמת שתדיר קודם לאין מעבירין על המצוות אך כשבירך יש פגם לס"ת וכיון שכבר בירך הוי פגם וכשלא בירך לא הוי פגם כיון שיקראו בו אח"כ ואפשר לומר גם שהמ"ב סובר שכל זמן שלא התחילו לקרות בו אין בו משום אין מעבירין על המצוות [ודלא כמו שנכתוב להלן בס"ד בדברי הק"נ והאדר"ת] אבל כפי שנראה מדבריו משמע שהינו רק משום פגם ויש לדחות ודו"ק - וע"כ שכל זמן שלא גלול למקום זה אין בה משום אין מעבירין על המצוות - ופשוט שלדברי הפוסקים הנ"ל דסברי שגם אם מכוסה יש בה משום אין מעבירין א"כ גם כשעדיין אינו גלול למקום הקריאה יש בה משום אין מעבירין אך בזה הרי כנ"ל חזינן בשו"ע ונו"כ בהאי דינא דג' ס"ת בשבת ר"ח שקלים דנקטו שאין בזה משום אין מעבירין כיון שעדיין אינו גלול למקום הקריאה - ואה"נ שלהשיטות הנ"ל דסברי שאף כשהוא מכוסה יש בה משום אין מעבירין א"כ היה צריך לקרוא באותה ס"ת - אך יש לדחות שבהני דסברי שגם כשהוא מכוסה שייך בה האי כללא דאין מעבירין היינו שצריכין לקרוא בה אבל אם קראו בה פעם אחת אין בה האי דינא שצריכין לקרוא בה למקום שעדיין אינו גלול לשם ודוק ופשוט - ועי' עוד בברכ"י סי' ק"מ הנ"ל שמבאר עפ"י שו"ת שבות יעקב סי' ק"ו שבמצוה אחת אין האי כללא של אין מעבירין על המצוות [וכבר הבאתי דברי השבות יעקב והרדב"ז החולק עליו כמה פעמים וכתבתי שם שגם הרדב"ז מודה במצוה אית להשבות יעקב ואכ"מ] וא"כ כיון שקריה"ת של השבוע ושל חנוכה ושל שקלים הוי מצוה אחת ואין בזה משום אין מעבירין - עכ"פ היוצא מרוב רובם ככולם של הפוסקים או שהאי כללא של תדיר קודם לכללא של אין מעבירין על המצוות ורק בבירכו כבר יש לחשוש משום ברכה לבטלה או שבמצוה אחת אין בה משום האי כללא -

אך כל הנ"ל להלכה אבל הני דסברי שאין מעבירין קודם לתדיר אה"נ שבנידון דידן צריכים לקרוא בשל שקלים קודם של ר"ח וכפי שכתב החזו"א זכאים סי' ט"ו ס"ק ג' שלשיטת הקרבן נתנאל החולק על הרמ"א וסובר שאין מעבירים קודם לתדיר ה"ה אם

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

פגע בשל חנוכה אף שלא קרא עדיין בשל חנוכה גומר בשל חנוכה ועי' שם שכתב שהעולם אין מקפידין כשלא בירך כשרק גלל ועי' שם שדעתו דלא כהקרבן נתנאל בכללות - וכן איתא במפורש בעובר אורח להאדר"ת סי' תרפ"ד שבאין רק ס"ת אחת קוראים בשל חנוכה קודם של ר"ח מטעם אין מעבירין על המצוות - ותמוה קצת שהרי כנ"ל כתבו הטעם [בר"ן הנ"ל ועוד ראשונים] שהוא משום טירחא דציבורא ולא משום אין מעבירין על המצוות והראיה שאם הטעם הוא מפני אין מעבירין על המצוות א"כ בב' ס"ת סגי וכפי שכתב הרמ"א סוף סי' תרס"ט לגבי מקום שצריך ג' ס"ת ויש רק ב' ס"ת שאחרי שקראו בשל ב' יקחו ס"ת א' לענינו של יום ואעפ"י שלגלול בעת שיקראו בשל ר"ח א"א כיון שצריכים לשמוע קריה"ת וכפי שכתב שם הביה"ל ד"ה וחוזרין ולוקחין הראשונה וכו' דדוקא אם נגללת למקום הזה [עי' שם שכתב בשם החמד משה טעם אחר מפני מה דוקא אם נגללת דאם לא נגללת אזי יותר טוב ליקח אותה שכבר מונחת משום אין מעבירין על המצוות וכנראה כוונתו שאם ממילא צריכים לגלול ויש ממילא טירחא דציבורא אזי יותר טוב כנ"ל] ואם אינה נגללת אזי בעת שעושים מי שבירך יגללו הראשונה של פרשת השבוע לשל חנוכה כנ"ל ביש רק ב' ס"ת וכמו שכתב השערי אפרים שער ח' סעיף ס"ו לענין שמח"ת ושם כתב שיגללוהו בעת שעושים מי שבירך ובעת שעושים הברשות של חתן בראשית והכא יגללוהו בעת המי שבירך או שיגללו בס"ת הב' אחרי קריאת ר"ח לפרשת כי תשא לפרשת שקלים כשאין זמן די לגלול הס"ת הראשון [וכביה"ל הנ"ל] וגם בר"ח ניסן שגם מוציאין ג' ס"ת באחד קורין פרשת השבוע ובשני של ר"ח ובשלישי של החודש ואם מטעם אין מעבירין הרי אחרי פרשת השבוע שהוא בספר ויקרא בשנה פשוטה או תזריע בשנה מעוברת יגללו לפרשת פינחס לשל ר"ח ואח"כ יגללוהו לפרשת בא פרשת החודש אלא ע"כ שהוא משום טירחא דציבורא ולא משום אין מעבירין על המצוות ויש עוד הרבה ראיות אך ארוכה היא מדי ואטו כי רוכלא לחשיב וליזיל וצ"ע - אך עכ"פ להני דסברי שיש בה משום אין מעבירין על המצוות ואין מעבירין קודם לתדיר באמת כך הדין בס"ת אחת לקרוא של שקלים קודם בשל ר"ח רק אנו סוברים להלכה שתדיר קודם לאין מעבירין ולכן אף בס"ת אחת הדין הוא כך ומשו"ה סתמו הפוסקים ולא חילקו בין ג' ס"ת לבין ס"ת אחת אף שכל האי דינא של ג' ס"ת הוי משום אין גוללין וכו' משום טירחא דציבורא ודוק - ויש עוד הרבה להאריך בכמה פרטים ובכמה מקומות מראשונים ואחרונים ופסקי השו"ע והשערי אפרים והשלמי חגיגה ועוד ספרים בענין קריה"ת בזה אך די בזה כעת ודוק -

לסיכום:

היוצא מכל הנ"ל שלהלכה רוב הפוסקים ס"ל כרמ"א שרק בהתחיל לקרוא או שכבר בירך על התורה בשל שקלים אזי קוראים בשל שקלים קודם אבל באם עדיין לא קראו או בירכו אזי גוללין לשל ר"ח ותדיר קודם לאין מעבירין על המצוות - ואה"נ להפוסקים

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ח, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

החולקים על הרמ"א אה"נ כשיש ספר אחד צריכים לקרוא בשל שקלים קודם לשל ר"ח ואעפ"כ כתב החזו"א שעמא דבר לא כן - ודוק -

ולסיום אתיחס למה שכתב כבדרך אגב שכמובן במפטיר יקראו של ר"ח לבסוף ויפטירו בהשמים כסאי שהיא הפטרת שבת ר"ח - הנה דבר זה אף שכתב כמובן אינו לכו"ע - דהנה המ"ב סי' תרפ"ה ס"ק ד' הנ"ל כתב שיפטירו בשל ר"ח כיון דאסתלק מיניה כעת והביא זאת משערי אפרים שער ח' סעיף פ"ב ובאמת כך איתא בשו"ת נוב"י מהדו"ת או"ח סי' י"א הנ"ל (הובא בהגהות רע"א על שו"ע סי' תרפ"ה) [ועי' שם בנוב"י שהקשה על זה מדברי המרדכי שלכן מפטירין בשל שקלים כיון שמוזכר שם גם ר"ח עי' שם באריכות ומה שביאר שם - וכן פסק בשו"ת אלף כסף או"ח סי' ג' שהרי מה שבחנוכה מפטירין רני ושמחי אף במקום שטעו וקראו של חנוכה קודם ר"ח דהטעם שמפטירין בשל חנוכה יש ב' טעמים א. משום דסליק מיניה ב. משום פרסומי ניסא ואף שבכה"ג טעם של דסליק מיניה אין אבל נשאר טעם של פרסומי ניסא נשאר אבל בנידונינו יש רק טעם של סליק מיניה וכעת דסליק מיניה הוי של ר"ח - אבל באור שמח פרק י"ג מהל' תפלה הל' כ' כתב שיפטירו בשל חנוכה וכן הביא השערי אפרים בפתחי שערים שער ח' סעיף פ"ב ובפתחי שערים שם שמדברי הא"ר סי' תרפ"ה ס"ק י"ז שמבאר מפני מה מפטירין בשל שקלים ולא בשל ר"ח אף שר"ח הוא תדיר והראיה שקוראים של ר"ח קודם משום תדיר קודם וכתב דכיון דההפטרות של ד' פרשיות יותר קבועות משל ר"ח לא דחינן הפטרת ד' פרשיות משום ר"ח וא"כ לפי"ז צריך להפטיר בשל שקלים אך הוא מסיק שם שהואיל ויצא מפי הנוב"י להפטיר של ר"ח יצא פסק הלכה מפי אותו זקן - אבל כנ"ל באור שמח פסק למעשה כך שיפטיר של שקלים -

בכבוד בברכה ובהערכה חיים אלעזר שיינברגר

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

תשובת הגאון רבי אלחנן פרינץ שליט"א בעמח"ס שו"ת אבני דרך ט"ז חלקים

בחלק ט"ו סימן קלו סדר הקריאה בתורה כשיש ספר תורה אחד ויש כמה קריאות

מה יעשו כאשר יש להם ספר תורה אחד בשמחת תורה. האם אחר קריאת חתן תורה, יקראו קודם את קריאת המפטיר או את חתן בראשית. לכאורה היה מקום לומר שיקראו קודם את המפטיר לפני חתן בראשית, שהרי בשעה שיגללו מסוף חומש דברים, יעברו על הקריאה של המפטיר, וכידוע אין מעבירין על המצוות. כמו כן, אם יגללו קודם לבראשית (ואח"כ יצטרכו לגלול לחומש במדבר) הוי טירחא דציבורא. וע"ע בספר מצות נר איש וביתו (עמודים תקמה-תקמו).

ואעיר כי לגבי ראש חודש טבת שחל בשבת (ויש רק ספר תורה אחד), ראיתי דהעלו הפוסקים שלא ישנה את סדר הקריאה (למרות שגולל מחומש בראשית לפרשת פנחס ואח"כ חוזר לפרשת נשא), בשביל למעט גלילה ממקום למקום (וע"ע בעלון וישמע משה, פרשת בא התשע"ט ופרשת תזריע תשע"ט) שכן אין לזוז מפשט דברי השו"ע, ואין לחוש בזה לטירחא דציבורא וגם לא להעברה על המצוות. וביאר הגר"ח קנייבסקי שלא שייך בזה העברה על המצוות דמכיון שכך הוא הדין שתדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם, לא חשיב מעביר על המצוות, שאין מצוה זו של קריאת חנוכה עומדת לפניו כעת, כל זמן שלא קרא בתורה קריאת ראש חודש.

וביאר הגר"מ דייטש (מח"ס שו"ת נתיבות אדם): אי אפשר להקדים קריאת חנוכה לקריאת ר"ח, משום שזה הסדר שקבעו חז"ל ואין בכך משום אין מעבירין על המצוות כדמוכח להדיא בביה"ל (תרפד ד"ה 'ואם'), דאף בנודמן לידו הס"ת שמתקן לקריאת חנוכה צריך לגוללה ולקרוא בס"ת אחרת שמתקן לקריאת ר"ח. והלוא אין לך מעביר על המצוות גדול מזה, אלא ע"כ דלא שייך הכא מעבירין על המצוות. ויסוד הסברא בזה י"ל דאין מקיימים גוף המצוה בס"ת אלא המצוה היא בקריאה ואילו הס"ת הוא רק אמצעי לקיום המצוה, וכיון שסדר קיום מצות הקריאה היא באופן שר"ח קודם לחנוכה אין בגלילת הס"ת משום אין מעבירין, וכע"ז כתב השדי חמד (מערכת א סי' קג) לענין אחד שעדיין לא התפלל שחרית ועובר על יד בית כנסת שמתפללין שיכול להמשיך בהליכתו לבית כנסת אחר, ועיין מש"כ בשו"ת הר צבי (א או"ח נג).

אלא שהאדרת בשו"ת עובר אורח (הובא בארחות חיים ספינקא סימן תרפד) כתב שבכל פעם שצריך לקרוא בשני ספרים והספר עומד במקום של הקריאה השניה, אין צריך לגוללו למקום הקריאה הראשונה או להעלות את הספר השני, אלא יקראו את הקריאה

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

השניה קודם. ואע"פ שבודאי לכתחילה יש לנהוג כדברי המ"ב, מכל מקום בדיעבד כשכבר התחיל לברך יקרא את הקריאה המאוחרת תחילה.¹

וכתב לי בזה ידידי הגר"א מחפוד (מח"ס שו"ת ברית הלוי) בהאי לי שנא: הנה מפורש ברמ"א (תרפד, ג) דאם טעה והתחיל בשל חנוכה צריך להפסיק ולקרוא בשל ר"ח, חזינא דמעלת תדיר עדיפא מאין מעבירין על המצוות. אבל הט"ז שם פליג וס"ל דכיון שהתחיל לקרות בשל חנוכה אין מעבירין על המצוות ודחי את קריאת ר"ח התדירה. והרבה אחרונים החזיקו אחריו דלא כרמ"א והו"ד בבאזה"ל (שם ד"ה 'ואם טעה') וכתב עוד שם וז"ל: "והתחלה נקרא משהתחיל לברך הברכה דהיינו שאמר ברוך אתה ה', אבל אם לא התחיל לברך, אף שנזדמן בידם אותה שהוא מתוקן לחנוכה, אין לו לחוש לזה לכו"ע ויגללוה ויקראו בס"ת אחרת שהוציאה לשם ר"ח ואין כאן פגם לס"ת זו כיון שיקראו בה אח"כ". ואף להרמ"א נראה דזה משום דס"ל דאין משגיחין בחנוכה אין הקריאה חובה כ"כ עיין בביאור הגר"א (סק"ו) ובנו"ב (תניינא או"ח סי' יא). אך אולי יש לחלק בין כשגולל ותוך כדי הגלילה מגיע למקום הקריאה לס"ת שעוד לא גללוהו אלא שהוא מוכן למקום הקריאה, ולא דמי להא דאמרינן בגמ' (יומא לג, א) גבי דישון מזבח הפנימי דקודם להטבת הנרות דכי עייל להיכל פגע במזבח ברישא, דהתם המצוה ממש לפניו משא"כ כאן עוד צריך לפתוח את הספר תורה וכשהוא סגור לא ניכר העברה על המצוה.

גבי שאלתך פשוט שיקראו לחתן בראשית ורק אחרי כן המפטיר ואיני רואה בזה ספק כלל שהרי קריאת וזאת הברכה והתחלת בראשית חדא מחתא הם שצריך לגמור ולהתחיל, נמצא שהוא עדיין עסוק במצוה הראשונה. ויעויין בשערי אפרים להגראז"מ (שער ח אות סו) שאם בשמחת תורה יש להם רק ספר תורה אחת יגללו לפרשת בראשית ורק אחר מכן יקראו קריאת המפטיר, וגם למה שהביא שם בשם הש"ח שפליג וס"ל שיקראו קודם מפטיר, אין זה מטעם העברה על המצוות אלא מטעם אחר עיי"ש בשלמי חגיגה באורך.

ולכאורה יש להוכיח מתלמודא (מגילה כט, ב) איתמר, חל להיות בואתה תצוה, אמר רבי יצחק נפחא קרו שיתא מואתה תצוה עד כי תשא, וחד מכי תשא עד ועשית. אמר אביי אמרי אוקומי הוא דקא מוקמי התם. אלא אמר אביי, קרו שיתא מואתה תצוה עד ועשית, וחד תני וקרי מכי תשא עד ועשית. ואיכא מרבוותא דמפרשי דמיירי בחל ר"ח אדר בשבת, ועל כרחך דלא מקדימין קריאת ר"ח התדירה, דא"כ מאי שייך אמרי אוקומי קמוקימי התם, וגם מהאי טעמא מוכרח דמיירי שמוציאין רק ס"ת אחד, דאל"כ מאי מקשה אביי דאמרי אוקומי קמוקים התם הא הציבור יבחינו במה שמוציאין ספר תורה אחר, הרי דשייך העברה על המצוות כשיגלול לקריאת ר"ח התדירה.

וכתב לי בזה הרה"ג רצון ערוסי כי "יש להכין את הספר מערב שמחת תורה בגלילה בשיטת האקורדיון, כמו גט מקושר, ויהיה מהדק בבראשית ומהדק במפטיר ומהדק בזאת הברכה. יקראו וזאת הברכה ויעברו מיד לבראשית בלי צורך בגלילה, ואח"כ מפטיר".

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

אך י"ל דשאני התם דממש הקריאה נעצרה שם וכשגוללין ולא ממשיכין ניכר העברה על המצוות, משא"כ דרך גלילה בעלמא, שפיר לא חשיב מעביר. אבל כבר ביארתי שבנידון שאלתו לית דין צריך בשש דיקרא בשל בראשית וא"כ של מפטיר².

ובחלק טז, הבאנו בסימן רט, תוספת לתשובה זו:

בעניין סדר הקריאה בתורה כשיש ספר תורה אחד ויש כמה קריאות (טו, קלו): הרה"ג יצחק זילברשטיין כתב לי: "אין לשנות את הסדר, כיון שיש ענין גדול שמיד שמסיימים את התורה להתחילה שוב, כדי להראות שאין אנו מסיימים את התורה. ויש הרבה דברים אחרים, לקצר בהם בשמחת תורה, מאשר לשנות את הסדר שקבעו חז"ל". ולכן יקראו בשמח"ת וזאת-הברכה, בראשית, פנחס (מפטיר) בסדר זה. וכ"כ לי גם בעל שו"ת שואלין ודורשין. והוסיף לחזק הדברים הרה"ג שמואל פנחסי (בעל שו"ת מנחת שמואל ועוד) ואלו דבריו (בכת"י): מצד אחד יש טורח ציבור, ומאידך קיימת הלכה שאין להפסיק בין גומרא של תורה ולתחילת הספר. כמו שהובא בכף החיים (תרסח, סקי"ד) חייבים להצמיד ולקרוא מיד בראשית, כדי שלא יהיה פתחון פה לשטן לקטרג ולומר שסיימו ואינם חפצים להתחיל שוב. ועוד טעם נוסף שאמרו חז"ל: התורה התחלתה נעוצה בסופה וסופה נעוץ בהתחלתה. וכ"כ הברכ"י ועוד. לכן קשה מאד לעשות הפסקה. ואם אי אפשר להשיג ספר נוסף, לבקש מהציבור מחילה מראש, שהטרח מעט היא לכבודה של תורה ולכבודם של הציבור שלא יהיה פתחון פה חלילה עליהם. עכ"ל. וכ"כ גם בשו"ת תשובות ישראל (ה, לח).

הג"ר ברוך כפיר מבורך דדון שליט"א

רוב שלום טובה וברכה וחודש טוב ומבורך.

במענה לשאלתו שלחתי לכת"ר את תשובת הרב דוד לאו שליט"א שפסק להתיר להקדים קריאת שקלים לראש חודש. בברכה רבה וידידות.

תגובה: יש"כ אבל הרבה חולקים ע"ז. דאין לשנות.

הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל פעם נשאל על עקירת שיניים בשבת. ופסק להתיר, ושאלו אותו אבל רב פלוני אוסר. ענה: כשיבוא מעשה לידו בכאבי שיניים גם הוא יתיר...

גם אנכי הדל אומר, כשיבוא מעשה לידי האוסרים בצעקות על טורח ציבור, ועוד. וכפי שכל משברין וגליך עלי עברו, בהיותי קורא בתורה... גם הם יתירו.... ואתה שלום. והחודש אשר נהפך להם לטובה....

² בסמוך לסגירת הספר, כתב לי בזה בעל שו"ת ודרשת וחקרת: ביהכנ"ס שיש להם רק ס"ת אחד בשמחת תורה, לא ישנו מהמנהג לקרוא מיד בראשית אחר וזאת הברכה, שלא יקטרג המקטרג, ויגללו בזמן שהגבאי אומר "ברשות", עיין בכורי יעקב שאין לשנות שום מנהג ממנהגי שמחת תורה, וכשיחזרו לגלול למפטיר, יעשה הגבאי מי שברך לחולים וכדומה.

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

מכתבו של הרב הראשי לישראל רבי דוד לאו שליט"א

David Lau
Chief Rabbi of Israel
President of the Great Rabbinical Court

דוד לאו
הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

בס"ד, כ"ח שבט, תשפ"א
10 פברואר, 2021
קו-339.פא

לכבוד
יעקב יהודה
גבאי קהילת אודיה

שלום וברכה

השנה חל ראש חודש אדר בשבת פרשת משפטים ופרשת שקלים, ומן הדין יש להוציא שלושה ספרים לקריאת התורה. נשאלתי, במקומות שנאלצים להתפלל בחוץ בשל נגיף הקורונה ויש להם רק ספר תורה אחד, האם אפשר לשנות יהיה ממה שנוהגים בכל פעם שחל ר"ח אדר בשבת וקוראים לאחר פרשת השבוע את הקריאה של ראש חודש ולאחריה למפטיר פרשת שקלים, האם ניתן יהיה השנה לשנות, מכיוון שפרשת שקלים כתובה בסמוך לפרשת משפטים, על מנת למנוע טרחא דציבורא ויש רק ספר תורה אחד, האם אפשר שיקראו לאחר פרשת השבוע את פרשת שקלים ולאחריה למפטיר יקראו את הקריאה של ראש חודש שהיא בספר במדבר.

בספר מקראי קודש על חנוכה ופורים להגרצ"פ פראנק זצ"ל, דן שמכיוון שכל הסיבה שבגללה קוראים קודם את פרשת ראש חודש ואחריה את פרשת שקלים היא שראש חודש תדיר והוא קודם לשקלים שאינו תדיר אלא חל פעם בשנה, אבל כשיש ספר תורה אחד ונאלצים לגלול את הספר ותוך כדי מדלגים על שקלים, האם הדין שאין מעבירים על מצוות נדחה מפני מעלת תדיר, ועל כן יש להקדים את פרשת ר"ח. וכתב: "דהא דקימא לך דצריך להקדים של ראש חודש לפרשת שקלים, הוא מטעם תדיר, דשל ראש חודש תדיר לגבי שקלים, וזה שייך כשלא חל פרשת שקלים בפרשת תצווה, מה שאין כן כשחל ראש חודש אדר בפרשת תצווה, וכי סליק בפרשת השבוע נמצא עומד בפרשת שקלים, הרי יש כאן הדין דאין מעבירין על המצוות. ואי משום דשל ראש חודש תדיר, הנה מדברי התוס' (יומא לג ע"א סוף ד"ה אין מעבירין) משמע, דהיכא דפגע בשאינו תדיר ברישא, לא אמרינן תדיר קודם, דאין מעבירין על מצוות עדיף. ואם כן בנידון דידן, עליו להקדים פרשת שקלים ברישא, וליכא הכירא ולכן צריכין לכופלה, כדי שיהיה לשם פרשת שקלים".

נכדו של הגרצ"פ, בהערות הררי קודש הביא את הנודע ביהודה (תניא או"ח ס' יא) שנשאל: "לענין ראש חודש אדר שחל להיות בשבת ובטעות התחילו לקרות בספר תורה שהייתה מגוללת לפרשת שקלים", וכתב שיסיים את קריאת שקלים, כי לסיים פרשה דוחה את מעלת התדיר. משמע שמעלת

בית הרבנות הראשית, רחוב אהליאב 5, ירושלים, תד. 36016, מיקוד 9446778, טל': 02-5313191, פקס: 02-5377872
The Chief Rabbinate House, 5 Aholiav St., Jerusalem 9446778, Israel, P.O.B. 36016, Tel: 02-5313191, Fax: 02-5377872
דוא"ל: rabbia@rab.gov.il

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

David Lau

Chief Rabbi of Israel
President of the Great Rabbinical Court

דוד לאו

הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

ה"תדיר" נדחית מפני "אין מעבירין על המצוות". אם כן, נראה שדעתו שבספר אחד ישנו כלל ש"אין מעבירים על המצוות, ואף עדיף לקרוא קודם את פרשת שקלים ולא לעבור ולדלג עליה כדי לקרוא פרשת ר"ה.

אמנם הוא כתב לחלק: "כשיש ג' קריאות, ושכסליק בקריאה הראשונה אינו עומד ממש בפני קריאה אחרת, אלא שהוא סמוך לקריאה שאינה תדירה, ובאופן כזה לא שייך כלל לומר אין מעבירין דלא "עובר", אלא אם פגע תחילה ועובר עליה, ובנידון דין לא פגע בה כלל. ומהאי טעמא בחל שבת ראש חודש אדר בפרשת משפטים, לא אמרינן שיקראו פרשת שקלים לפני ראש חודש, משום ד"כי תישא" יותר קרובה מפרשת פנחס, ולא שייך כאן לומר אין מעבירין דוחה תדיר, וכן שבת החודש בראש חודש ניסן".

אבל עכ"פ למדנו שבמקום שאין אפשרות למצוא ספר תורה נוסף, ואי נוחות התפילה בחצר (כשגם מזג האויר לא מקל על המתפללים), יוצרת טירחא דציבורא גדולה להמתין בחוץ עד שיגללו את הספר הלוך ושוב. בשנה זו, במקומות הללו, אפשר להקל ולקרוא את פרשת שקלים כעולה שביעי, מיד אחרי פרשת השבוע ואילו את הקריאה לראש חודש יקראו לאחר מכן ויפטירו בהפטרות שבת ראש חדש.

בברכה

דוד לאו

הרב הראשי לישראל

נשיא בית הדין הרבני הגדול

בית הרבנות הראשית, רחוב אהליאב 5, ירושלים ת.ד. 36016, מיקוד 9446778, טל': 02-5313191, פקס: 02-5377872
The Chief Rabbinate House, 5 Aholiav St., Jerusalem 9446778, Israel, P.O.B. 36016, Tel: 02-5313191, Fax: 02-5377872
דוא"ל: rabbia@rab.gov.il

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ח, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

**תשובת הגאון רבי נחום אייזנשטיין שליט"א מתלמידי מרן הגרי"ש אלישיב
זצוק"ל**

לכבוד הגאון רבי נחום אייזנשטיין שליט"א

יש לדון במקומות שגאונים להתפלל בחוץ בשל נגיף הקורונה ויש להם רק ספר תורה אחד, והאם אפשר לשנות ממה שמהגים בכל פעם שר"ח אדר שחל בשבת וקוראים לאחר פרשת השבוע את הקריאה של ר"ח ולאחריה למפטיר פרשת שקלים, האם ניתן לשנות לאחר פרשת השבוע את פרשת שקלים, ולאחר מכן יקראו את מפטיר שהיא הקריאה של ר"ח בספר במדבר, כדי שלא יהיה טירחא דציבורא.

בבית הועדה

הצב"י יוסף אביטבול

[illegible]

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ה, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

החלטתו של בית דין

מה שכן בענין מנין שאין להם ג' מ"ח אם להקדים שקלים או ר"ח מצד מידתו וצניעותו, מפני שבמנין הוא לא רק משום מידתו וצניעותו, אלא גם - ובמנין - מצד אין מעבירין על המצות, שהרי כשנוללים ר"ח זכריה על הקריאה של שקלים, ובאמת מצאנו במסומים שחלקי בזה לענין שבת ר"ח שבת שבתוכה, ובשערי אפרים (שער ח' סל ע"ה) כתב שגם כשיש להם מ"ח אחד אין לשבת מהסדר, אבל האדו"ה בעמוד ארץ (ס' תרס"ד סע' ג') כתב ובמס' אחד א"צ להקדים לקריאת בשל ר"ח קודם מנין שקריאת הניכה קודמת בתורה ואין מעבירין על המצות. (ויל"נ מצד אין מעבירין בגז דודי, ובמס' הארי"ב בזה הקדמונים, תוספת' ז' ור"ע בביאור הלכה (ס' תרס"ד ר"ח ואם טעה) דוק).

גור רצוני להודיע בזה שהבא מדברי הגר"י שמונה של"א, שכמוצא שגמון יותר לכתוב את זה שהיה שם שיותר נכון למעשה שיקראו לוי הסדר היציל והציבור יתחיל על כבודם. (שלא יתעורר שהוא נקט כאותן שיטות שיש לעשות את הסדר).

כל טוב

מחיר: 100 ₪

[The page contains dense handwritten notes in Hebrew, written diagonally across the page. The handwriting is cursive and somewhat difficult to decipher due to the angle and ink bleed-through from the reverse side. Some legible words include "הנהגות", "מחשבות", "דעות", "אמונות", "ערכים", "תפקיד", "מטרה", "אמצעים", "שיטות", "כלים", "ארגון", "ניהול", "פיקוד", "משמעת", "סדר", "נוהל", "קצב", "רמה", "כמות", "איכות", "זמן", "מקום", "אנשים", "כסף", "ציוד", "טכניקה", "מדע", "אמנות", "דת", "פילוסופיה", "אתיקה", "חוק", "משפט", "פסיקה", "היסטוריה", "גיאוגרפיה", "אסטרונומיה", "פיזיקה", "כימיה", "ביולוגיה", "רפואה", "חקלאות", "נדל"ן", "ימאות", "אווירונאוטיקה", "חשמל", "מכניקה", "מתמטיקה", "לוגיקה", "פסיכולוגיה", "סוציולוגיה", "אנתרופולוגיה", "לינגוויסטיקה", "היסטוריוגרפיה", "ארכאולוגיה", "פלאונטולוגיה", "גאולוגיה", "מטאורולוגיה", "אקלים", "אוקיינוגרפיה", "גיאוכימיה", "גאופיזיקה", "גאומורפולוגיה", "גאובוטניקה", "גאוזואולוגיה", "גאוארכליטורה", "גאוארכליטורה", "גאוארכליטורה"]

קובץ באר התורה (85) בדין קריאת התורה של פ' משפטים, ר"ח, ושקלים, בס"ת אחד ועוד

**תשובת הגאון רבי אליהו שלזינגר שליט"א בעמח"ס שו"ת שואלין ודורשין
ושא"ס נפלאים**

בס"ד

אור לל' אדר תשפ"א

לכבוד הגאון האדיר רבי אליהו שליט"א בעמח"ס שרית שואלין ודורשין
 וש"א"ס.

שלום וברכה.

הסתפקו טובא כיצד לנהוג במקומות שנאלצים להחלל בחוץ בשל נגיף הקורונה ויש להם רק ספר תורה אחד, האם אפשר לשנות ממה שנהוגים בכל פעם שר"ח אדר שחל בשבת וקוראים לאחר פרשת השבוע את הקריאה של ר"ח ולאחריה למפסיד פרשת שקלים, האם ניתן לשנות לאחר פרשת השבוע את פרשת שקלים, ולאחר מכן יקראו את מפסיד שהיא הקריאה של ר"ח בספר במדבר, כדי שלא יהיה טירחא דציבוצא. וראיתי שנה' בזה הגר"א וי"ט שליט"א בעל המנחת אשר שאין לשנות, אולם דעת הרב דוד לאו שליט"א להקל בזה משום טירחא דציבוצא, וכיון שהדבר נוגע למעשה אשמה לדעת בזה דעת כת"ר שליט"א כיצד לנהוג בדין זה.

בברכת התורה:

הצבי"י יוסף אביטבול

מח"ס שער יוסף ושא"ס

בני ברק

100-100 '3'3'

יש כאלו שאלה נוסף שאין מציין על המלכות וכל מנהג
 השבוע יצאם על פ' ב' משא אף בנחם ואלה ימצי אף ב' גמא.
 אלה הם אמרו והם אמרו, ודאזי שאין אשתו בלא וזיקר, ודבר
 שיהיה מזה לבקש להנשיא שילביט אשתו אגמנה רה
 ולא ינשינו בן שקלים שגזר מסימנים. וכן אם אמן מנשינו
 בלא רה. אלה אגמנה. דאזי שאין אשתו ממה שקדו
 מלך. והם יצאו מה חב שיהיה בנשיא.